

УДК 351.84:614.2

DOI: 10.31673/2786-7412.2026.035604

Тетяна КАДЛУБОВИЧ

кандидат політичних наук, доцент,
завідувач кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу,
Інститут права та суспільних відносин
Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», м. Київ
ORCID ID: 0000-0003-2021-2070

Tetiana KADLUBOVYCH

Candidate of Political Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of International Relations and Political Consulting,
Institute of Law and Social Relations,
Open International University of Human Development «Ukraine», Kyiv
ORCID ID: 0000-0003-2021-2070

Ростислав ДУБАС

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри управління та адміністрування,
Інститут економіки та менеджменту
Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», м. Київ
ORCID ID: 0000-0003-2021-2070

Rostyslav DUBAS

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of the Department of Management and Administration,
Institute of Economics and Management,
Open International University of Human Development «Ukraine», Kyiv
ORCID ID: 0000-0003-2021-2070

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ
ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ СТРАХОВОЇ МЕДИЦИНИ**

**THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS FOR THE
FORMATION OF PUBLIC ADMINISTRATION MECHANISMS IN THE FIELD
OF HEALTH INSURANCE**

Анотація. У статті аналізується роль механізмів публічного адміністрування у сфері страхової медицини. Насамперед проаналізувавши норми нормативно-правових актів з'ясовано, що на сьогодні, термін «страхова медицина» нормативно-правовими актами не визначений. Натомість використовується термін медичне страхування, яке поділяється на основні два види це обов'язкове медичне страхування та добровільне медичне страхування.

Визначено, що як один із видів загальнообов'язкового державного соціального страхування медичне страхування це система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання матеріального забезпечення громадян у разі

хвороби за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків роботодавцями, громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом.

Досліджено визначення системи страхового захисту здоров'я, яку можна представити як сукупність елементів, які залежать від: законодавчої бази, що регламентує відносини у системі соціального захисту, сфері охорони здоров'я та медичного обслуговування населення; механізму розподілу ресурсів, які спрямовуються на підтримку здоров'я та зменшення негативного впливу факторів ризиків для здоров'я; джерела фінансування (державні і приватні) покриття ризиків втрати здоров'я; форми власності на засоби виробництва; забезпечення доступу до медичних послуг; органів контролю за наданням послуг в галузі охорони здоров'я [12, с.375].

Виявлено, що з метою урегулювання відносин у сфері страхової медицини необхідно розробити проект відповідного закону. Прийняття, доведення до відома населення, здійснення контролю за його реалізацією здійснюється за допомогою механізмів публічного адміністрування, а саме системи, яка забезпечує практичну реалізацію публічного адміністрування та досягнення визначених цілей, яка має свою структуру, методи, важелі, інструменти впливу на об'єкт управління з відповідним правовим та інформаційним забезпеченням. Досліджено, що механізми публічного адміністрування становлять практичні заходи або стимули, за допомогою яких публічні органи впливають на суспільство та бізнес-структури, органи влади та будь-яку соціальну структуру з метою досягнення поставлених цілей [10, с. 57].

Ключові слова: публічне адміністрування, механізм публічного адміністрування, страхова медицина, медичне страхування

Abstract. The article analyzes the role of public administration mechanisms in the field of health insurance. First, an analysis of the provisions of regulatory and legal acts demonstrates that, at present, the term «health insurance medicine» is not legally defined in Ukrainian legislation. Instead, the term «health insurance» is used, which is generally divided into two main types: mandatory health insurance and voluntary health insurance.

It is established that, as a type of compulsory state social insurance, health insurance constitutes a system of rights, obligations, and guarantees that provides citizens with financial support in the event of illness through funds formed from insurance contributions paid by employers and citizens, as well as from budgetary and other sources provided for by law.

The definition of the health insurance protection system is examined. It can be viewed as a set of interrelated elements that depend on: the legislative framework regulating relations within the social protection system, healthcare, and the provision of medical services to the population; the mechanism for allocating resources aimed at maintaining health and reducing the negative impact of health risk factors; sources of financing (public and private) for covering the risks associated with loss of health; forms of ownership of the means of production; access to healthcare services; and bodies responsible for monitoring the provision of healthcare services [12, p. 375].

It is established that, in order to regulate relations in the field of health insurance, it is necessary to develop a relevant draft law. Its adoption, dissemination among the population, and monitoring of its implementation are carried out through public

administration mechanisms, namely, a system that ensures the practical implementation of public administration and the achievement of defined objectives. Such a system has its own structure, methods, levers, and instruments for influencing the object of administration, supported by appropriate legal and informational frameworks. It is determined that public administration mechanisms constitute practical measures or incentives through which public authorities influence society, business structures, government bodies, and various social structures in order to achieve established objectives [10, p. 57].

Keywords: *public administration, public administration mechanism, health insurance medicine, health insurance.*

Постановка проблеми. У статті 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1]. Реалізація цієї норми є головною ціллю державної політики, про що задекларовано у Стратегії національної безпеки України безпека людини - безпека країни, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 (далі – Стратегія).

Тривале повномасштабне вторгнення Російської Федерації на територію України спричинило погіршення середовища життєдіяльності людини, якості повітря, питної води, продуктів харчування, що безпосередньо впливає на життя та здоров'я людей. Як зазначено у Стратегії, поширення коронавірусної хвороби (COVID-19) засвідчило системні проблеми у сфері охорони здоров'я та соціального захисту, недостатню готовність до дій у надзвичайних ситуаціях [1]. Ці фактори також є підґрунтям до того, що держава має вжити заходів для створення сприятливих, зокрема фінансових умов, для забезпечення права людини на охорону здоров'я та розвитку системи охорони здоров'я населення. На нашу думку створення таких сприятливих фінансових умов є впровадження системи страхової медицини.

На сьогодні, питання страхової медицини висвітлено окремими нормами про медичне страхування у законах України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та «Про страхування». Однак, на нашу думку норми законів України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та «Про страхування» не в повному обсязі відображають питання розвитку сфери страхової медицини, її принципи та загальні правові, фінансові та організаційні засади функціонування.

Зважаючи на зменшення надходжень до Державного бюджету України в умовах ведення війни та складної економічної ситуації в країні, питання щодо прийняття рішення про створення системи страхової медицини, яка б дозволила людині, не за рахунок коштів Державного бюджету України, отримувати медичні послуги у бажаних обсягах, є вкрай актуальним. Отже, визнавши життя і здоров'я людини найвищою соціальною цінністю та взявши на себе обов'язок утвердження і забезпечення прав і свобод людини держава, шляхом створення та впровадження механізмів публічного адміністрування, взяла на себе зобов'язання щодо створення відповідних інституцій для акумулювання фінансових ресурсів за рахунок

страхових внесків фізичних чи юридичних осіб, з метою подальшого їх використання для оплати медичної допомоги (послуг). Тому, питання впровадження страхової медицини з метою реалізації людиною права на медичні послуги є вкрай актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання механізмів публічного адміністрування досліджували такі науковці як О. Амосов, Ю. Битяк, Н. Гавкалова, Н. Матюхіна, М. Ковтун та інші. Питання медичного страхування в Україні було предметом наукових досліджень таких науковців як Н. Вороніної, Т. Гарбуз, В. Ільчука, О. Ковалю, І. Миколаєць, О. Новчай, Н. Петечел, С. Прилипка, О. Ярошенко та інших.

Наразі, питання щодо механізмів публічного адміністрування у сфері страхової медицини висвітлено недостатньо і потребує подальшого дослідження.

Метою статті є аналіз механізмів публічного адміністрування у сфері страхової медицини

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи питання теоретико-методологічних засад формування механізмів публічного адміністрування у сфері страхової медицини, зазначимо, що на сьогодні, термін «страхова медицина» нормативно-правовими актами не визначений. Натомість, у науковій літературі під терміном «страхова медицина» зазвичай мають на увазі термін медичне страхування, яке поділяється на основні два види це обов'язкове медичне страхування та добровільне медичне страхування.

Зокрема, у Законі України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» медичне страхування визначено як один із видів загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі – ЗДСС). Тому, ми можемо зробити висновок, що медичне страхування, як вид ЗДСС, це система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання матеріального забезпечення громадян у разі хвороби за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків роботодавцями, громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом.

В науковій літературі термін медичне страхування тлумачиться як система економічних відносин між страховиком, страхувальником та іншими суб'єктами страхових відносин, за яких страхувальник сплатою страхової премії забезпечує собі чи іншій особі (застрахованому) право на отримання медичної допомоги (послуги) при прояві страхового ризику на об'єкті страхового захисту або її оплати, а страховик формує та ефективно розміщує страхові резерви і здійснює фінансування заходів, спрямованих на попередження страхового випадку або зменшення негативних його наслідків [12, с.375].

Як і кожна система, медичне страхування, як вид ЗДСС, має суб'єкт та об'єкт. За загальними нормами законодавства про ЗДСС суб'єктами ЗДСС є застраховані громадяни, а в окремих випадках - члени їх сімей та інші особи, страхувальники і страховики [4]. Об'єктом ЗДСС є страховий випадок, тобто подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг, передбачених законами України про ЗДСС [4]. У статті 25 Закону України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» визначені види соціальних послуг та матеріального забезпечення за обов'язковим медичним страхуванням: діагностика та амбулаторне лікування; стаціонарне лікування; надання готових

лікарських засобів та виробів медичного призначення; профілактичні та освітні заходи; забезпечення медичної реабілітації осіб, які перенесли особливо важкі операції або мають хронічні захворювання [4]. Названий Закон визначає, що обсяг послуг, що надаються за рахунок коштів обов'язкового медичного страхування, визначається базовою та територіальними програмами обов'язкового медичного страхування, які затверджуються в порядку, встановленому законодавством [4].

Цим же Законом визначається, що джерелом коштів медичного страхування, як виду ЗДСС, є єдиний внесок на ЗДСС, розмір якого встановлюється Верховною Радою України, а пропорції його розподілу за видами ЗДСС затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Варто наголосити, що постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 675 «Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» затверджено пропорції розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за видами ЗДСС. У вказаному розподілі медичне страхування, як вид ЗДСС, відсутнє. Також, на сьогодні, в Україні відсутні цільові фонди обов'язкового медичного страхування на рівні окремого такого фонду. Натомість, держава гарантує повну оплату згідно з тарифом за рахунок коштів Державного бюджету України надання громадянам необхідних їм медичних послуг та лікарських засобів, що передбачені програмою медичних гарантій, відповідно до Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення».

Отже, на сьогодні, в Україні попри те, що Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», прийнятий ще у 1998 році, система обов'язкового медичного страхування, яка передбачає надання матеріального забезпечення громадян у разі хвороби за рахунок грошових цільових фондів відсутня.

При цьому, державою здійснювалися спроби щодо впровадження системи законодавчого урегулювання питання обов'язкового медичного страхування. Зокрема, на розгляд до Верховній Раді України були винесені проекти закону України від 27 листопада 2007 р., № 1040 «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування»; від 18 грудня 2007 р. № 1040-1 «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування»; від 19 березня 2013 р. № 2597 «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування» від 02.08.2016 № 4981-2 «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні»; від 12 травня 2020 р. № 3464 «Про фінансове забезпечення охорони здоров'я та загальнообов'язкове медичне страхування в Україні» (далі Проект 3464). Однак, жоден з них як Закон прийнято не було.

Зазначимо, що у разі прийняття, зокрема, Проекту 3464 як Закону на рівні правових норм буде закріплено правові та економічні принципи, а також організаційні та фінансові механізми фінансування системи охорони здоров'я загалом та здійснення загальнообов'язкового медичного страхування в Україні. Зокрема, у Проекті 3464 наведено поняття загальнообов'язкового медичного страхування як виду обов'язкового страхування, спрямованого на забезпечення конституційних прав громадян на охорону здоров'я та реалізацію державних гарантій на одержання безоплатної медичної допомоги та медичне страхування [6]. Законотворець пропонує закріпити на рівні правової норми, що

загальнообов'язкове медичне страхування є формою фінансового забезпечення витрат на користь населення України, що можуть бути понесені на лікування, діагностику, профілактику, реабілітацію, забезпечення ліками та засобами медичного призначення тощо у разі хвороби, нещасного випадку, в межах, визначених Програмою страхування, за рахунок грошових фондів загальнообов'язкового медичного страхування), що формуються шляхом сплати страхувальниками страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) за договорами загальнообов'язкового медичного страхування, у тому числі за рахунок асигнувань з державного та місцевих бюджетів, отримання доходів від розміщення коштів цих фондів та з інших, передбачених цим законом джерел [6].

Проектом 3464 пропонується запровадити в Україні багатоканальну бюджетно-страхова модель фінансового забезпечення охорони здоров'я, яка включає [6]: державне медичне забезпечення; загальнообов'язкове медичне страхування; добровільне страхування; інші форми фінансового забезпечення охорони здоров'я, не заборонені законодавством України.

Визначення добровільного страхування наведено у Законі України від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР «Про страхування», як страхування, яке здійснюється на основі договору між страхувальником і страховиком, загальні умови і порядок здійснення якого визначаються правилами страхування, що встановлюються страховиком самостійно відповідно до вимог названого Закону, а конкретні умови страхування визначаються при укладенні договору страхування відповідно до законодавства. Серед видів добровільного страхування визначалося медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) та страхування медичних витрат. На сьогодні вказаний Закон втратив чинність.

В Законі України від 18 листопада 2021 р. «Про страхування» визначення «добровільне страхування» відсутнє, натомість наведено визначення поняття «страхування» як правовідносини щодо захисту страхових інтересів фізичних та юридичних осіб (страховий захист) при страхуванні ризиків, пов'язаних зокрема, з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням, у разі настання страхових випадків, визначених договором страхування, за рахунок коштів фондів, що формуються шляхом сплати страхувальниками страхових премій (платежів, внесків), доходів від розміщення коштів таких фондів та інших доходів страховика, отриманих згідно із законодавством.

Враховуючи зазначене, систему страхового захисту здоров'я можна представити як сукупність елементів, які залежать від: законодавчої бази, що регламентує відносини у системі соціального захисту, сфері охорони здоров'я та медичного обслуговування населення; механізму розподілу ресурсів, які спрямовуються на підтримку здоров'я та зменшення негативного впливу факторів ризиків для здоров'я; джерела фінансування (державні і приватні) покриття ризиків втрати здоров'я; форми власності на засоби виробництва; забезпечення доступу до медичних послуг; органів контролю за наданням послуг в галузі охорони здоров'я [12, с.375].

Отже, на сьогодні, термін «страхова медицина» нормативно-правовими актами не визначений але, застосовується у науковій літературі як тотожний термін терміну «медичне страхування». Основи медичного страхування, як загальнообов'язкового так і добровільного, закладені у законах України «Основи

законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про страхування».

Разом з цим, спеціальний закон, який би урегулював відносини у сфері як загальнообов'язкового так і добровільного медичного страхування, об'єднав ці сфери і визначив загальні правові засади здійснення діяльності із медичного страхування, визначив права, обов'язки, відповідальність страхувальників, страховиків та застрахованих осіб, встановив вимоги до порядку укладання, обслуговування та виконання договорів страхування та перестраховування, врегулював питання інформаційного забезпечення договорів страхування та перестраховування і дій, що передують їх укладанню, а також визначив правові засади державного регулювання та нагляду у сфері медичного страхування на сьогодні не прийнятий. Крім перерахованого, у спеціальному законі доцільно на рівні правової норми закріпити визначення поняття «страхова медицина» як система відносин між страховиком, страхувальником пацієнтом і закладом охорони здоров'я, щодо реалізації права пацієнта на отримання медичної допомоги (послуги) чи оплати її вартості, при настанні страхового ризику за рахунок коштів спеціального фонду коштів державного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством.

На нашу думку, прийняття такого закону сприяло б становленню сфери страхової медицини, визначало б принципи, засади і механізми її функціонування системи, та встановлювало гарантії громадянам щодо реалізації права на отримання медичних послуг в бажаному розмірі.

Розроблення проекту відповідного закону, його прийняття, доведення до відома населення, здійснення контролю за його реалізацією здійснюється за допомогою механізмів публічного адміністрування. У науковій літературі термін публічне адміністрування використовується науковцями у двох сенсах, а саме: у більш широкому сенсі воно включає діяльність всіх трьох гілок влади – законодавчої, виконавчої, судової, тобто воно представлено системою адміністративних інститутів із чіткою ієрархією влади і вертикальною відповідальністю за прийняття рішень; у вузькому значенні публічне адміністрування включає діяльність лише виконавчої гілки влади і передбачає виконання таких функцій як планування, організація, укомплектування персоналом, керівництво, координування, звітність і бюджетування [11, с. 9].

Ю. Битяк, Н. Матюхіна, М. Ковтун визначають публічне адміністрування як регламентована законами та іншими нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічного адміністрування, спрямована на здійснення законів та інших нормативно-правових актів шляхом прийняття адміністративних рішень, надання встановлених законами адміністративних послуг [13, с. 10].

О. Амосов та Н. Гавкалова характеризують публічне адміністрування як сукупність безпосередньої взаємодії громадян, державного та урядового секторів; як відносини, які охоплюють офіційні інституції, неформальні домовленості й пов'язані з синтезованим (людським, інтелектуальним, соціальним) капіталом громадян [11, с. 12].

Також термін публічне адміністрування характеризують як [11, с. 284]:

- цілісний державний апарат (політика, правила, процедури, системи, організаційні структури, персонал, тощо) який фінансується за рахунок державного бюджету і відповідає за управління і координацію роботи виконавчої гілки влади;

- управління і реалізація різних урядових заходів, які пов'язані з виконанням законів, постанов і рішень щодо надання публічних послуг;
- теорія і практика державного управління, яка характеризується реалізацією адміністративних процедур шляхом публічної діяльності, застосування інструментів демократичного врядування, упорядкування суспільної діяльності та надання адміністративних послуг як засобу реалізації прав та свобод громадян;
- регламентована законами та іншими нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічного адміністрування, спрямована на здійснення законів та інших нормативно-правових актів шляхом прийняття адміністративних рішень, надання встановлених законами адміністративних послуг.

Враховуючи зазначене, публічне адміністрування у сфері страхової медицини можна визначити як регламентовану законами та іншими нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічного адміністрування, спрямована на прийняття законів та інших нормативно-правових актів та їх реалізацію шляхом прийняття адміністративних рішень, надання встановлених законами адміністративних послуг спрямованих на реалізацію права пацієнта на отримання медичної допомоги (послуги).

Ефективність публічного адміністрування починається з визначення його цілей, які реалізуються шляхом виконання певних дій. Такі цілі конкретизуються і знаходять свій вияв у функціях публічного адміністрування. Функції публічного адміністрування поділяються на загальні (є типовими для публічного адміністрування у будь-якій сфері); спеціальні (притаманні для конкретно визначеної сфери) та допоміжні (зазвичай забезпечують загальних і спеціальних функцій публічного адміністрування).

Реалізація процесу публічного адміністрування відбувається за допомогою розроблення та втілення відповідних механізмів публічного адміністрування що створюються і застосовуються для урегулювання визначених питань. У науковій літературі механізм публічного адміністрування [10, с. 57] визначається як система, яка забезпечує практичну реалізацію публічного адміністрування та досягнення визначених цілей, яка має свою структуру, методи, важелі, інструменти впливу на об'єкт управління з відповідним правовим та інформаційним забезпеченням. Механізми публічного адміністрування становлять практичні заходи або стимули, за допомогою яких публічні органи впливають на суспільство та бізнес-структури, органи влади та будь-яку соціальну структуру з метою досягнення поставлених цілей [10, с. 57].

За особливостями побудови механізми публічного адміністрування поділяються на [11, с. 116]:

- цільові механізми публічного адміністрування (спрямовані на досягнення певної мети) – адміністративні, правові, економічні, політичні, соціальні, інформаційні, психологічні, моральні, етичні, комбіновані;
- механізми функціонування системи публічного адміністрування на різних етапах суспільного розвитку країни - первинний, перехідний, чинний;
- механізми здійснення процесу публічного адміністрування різними владними органами та окремими посадовими особами - Президентом, органом законодавчої влади, органами виконавчої влади, органами юстиції, органами місцевого самоврядування.

Механізми здійснення процесу публічного адміністрування являють собою чітко вибудовану послідовність дій, реалізація яких забезпечує здійснення публічного адміністрування відповідними органами або їх посадовими особами шляхом поступових перетворень у стані об'єктів публічного адміністрування. Складовими структури такого механізму є: суб'єкт і об'єкт управління, цілі, принципи, функції, методи, інформація, технології та технічні засоби [11, с. 118]. На нашу думку механізми публічного адміністрування у сфері страхової медицини можна визначити як внутрішню будову сфери страхової медицини, тобто її взаємопов'язані елементи, суб'єкти, що є різними за функціональним призначенням але взаємодіючими задля досягнення поставленої мети.

Ми вважаємо, що з метою досягнення поставлених цілей у сфері страхової медицини доцільно застосовувати комплексний механізм публічного адміністрування, який складається з таких наступних механізмів:

- економічного (зокрема, механізм публічного адміністрування страховою діяльністю);
- мотиваційного (належна кадрова політика, яка спонукатиме як посадових осіб публічного адміністрування та відповідного цільового фонду так і працівників закладів охорони здоров'я до високоефективної роботи);
- організаційного (цілі, завдання, функції, методи управління та організаційні структури, а також результати функціонування об'єктів та суб'єктів публічного адміністрування);
- політичного (механізми формування економічної, соціальної, фінансової, політики та визначення ролі страхової медицини в цих політиках);
- правового (якісне нормативно-правове забезпечення сфери страхової медицини, а саме: Верховною Радою України має бути прийнято спеціальний закон, на виконання цього закону – постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, а також методичні рекомендації, інструкції тощо).

Варто наголосити, що саме у правових нормах закріплені принципи публічного адміністрування. Зокрема, у статті 5 Закону України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» задекларовані принципи ЗДСС, серед яких, зокрема: законодавчого визначення умов і порядку здійснення ЗДСС; обов'язковості фінансування страховими фондами витрат, пов'язаних із наданням матеріального забезпечення та соціальних послуг, у обсягах, передбачених законами про ЗДСС; солідарності та субсидування; державних гарантій реалізації застрахованими громадянами своїх прав; цільового використання коштів ЗДСС; паритетності представників усіх суб'єктів ЗДСС в управлінні ЗДСС. Оскільки медичне страхування є одним із видів ЗДСС, ми вважаємо, що перелічені принципи ЗДСС і є принципами публічного адміністрування у сфері страхової медицини, які мають бути враховані у спеціальному законі про страхову медицину в процесі його розроблення.

Висновки. За результатами проведеного дослідження ми дійшли висновку, що сфера медичного страхування на сьогодні потребує подальшого дослідження та урегулювання.

На нашу думку, з метою становлення сфери страхової медицини, визначення принципів, засад і механізмів її функціонування, та встановлення гарантій громадянам щодо реалізації права на отримання медичних послуг в бажаному розмірі необхідно прийняття спеціального закону.

Запропоновано на рівні правової норми закріпити визначення поняття «страхова медицина» як система відносин між страховиком, страхувальником пацієнтом і закладом охорони здоров'я, щодо реалізації права пацієнта на отримання медичної допомоги (послуги) чи оплати її вартості, при настанні страхового ризику за рахунок коштів спеціального фонду коштів державного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством.

Розроблення проекту відповідного закону, його прийняття, доведення до відома населення, здійснення контролю за його реалізацією здійснюється за допомогою механізмів публічного адміністрування. З метою досягнення поставлених цілей у сфері страхової медицини доцільно застосовувати комплексний механізм публічного адміністрування, який складається з таких наступних механізмів: правовий, економічний, політичний, мотиваційний, організаційний, політичний.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни».
3. Воронятников О. О. Поняття механізму публічного адміністрування сферою санітарного та епідеміологічного благополуччя населення. *Київський часопис права*. 2021. № 2. URL: <https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/article/view/25/23> (дата звернення: 29.07.2026).
4. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 14.01.1998 № 16/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 23. Ст. 121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.07.2026).
5. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 675. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.07.2026).
6. Проект Закону про фінансове забезпечення охорони здоров'я та загальнообов'язкове медичне страхування в Україні від 12.05.2020 № 3464. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68808 (дата звернення: 29.07.2026).
7. Пояснювальна записка до проекту Закону про фінансове забезпечення охорони здоров'я та загальнообов'язкове медичне страхування в Україні від 12.05.2020 № 3464. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68808 (дата звернення: 29.07.2026).
8. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 18. Ст. 78.

9. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 12–13. Ст. 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 29.07.2026).
10. Ястремська О. М., Мажник Л. О. *Публічне адміністрування : навчальний посібник*. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/l_1444_92306508.pdf (дата звернення: 29.07.2026).
11. Даниленко А. С. та ін. *Публічне адміністрування : навчальний посібник*. Київ : Центр учбової літератури, 2020.
12. Мальований М. І., Бечко П. К. *Соціальне страхування : навчальний посібник*. Київ : Центр учбової літератури, 2020.
13. Битяк Ю. П., Матюхіна Н. П., Ковтун М. С. та ін. *Основи публічного адміністрування : навчальний посібник* / за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Харків : Право, 2021.

REFERENCES

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). *Konstytutsiia Ukrainy* [Constitution of Ukraine] (Law of Ukraine No. 254k/96-VR, June 28, 1996). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 30, Art. 141.
2. President of Ukraine. (2020). *Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 veresnia 2020 roku «Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy»* [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of September 14, 2020 “On the National Security Strategy of Ukraine”] (Decree No. 392/2020, September 14, 2020).
3. Voroniatnikov, O. O. (2021). Poniattia mekhanizmu publichnoho administruvannia sferoiu sanitarnoho ta epidemiolohichnoho blahopoluchchia naseleння [The concept of the mechanism of public administration in the sphere of sanitary and epidemiological well-being of the population]. *Kyivskiy chasopys prava*, 2. Retrieved July 29, 2026, from <https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/article/view/25/23>
4. Verkhovna Rada of Ukraine. (1998). *Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia* [Fundamentals of the legislation of Ukraine on compulsory state social insurance] (Law of Ukraine No. 16/98-VR, January 14, 1998). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 23, Art. 121. Retrieved July 29, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2014). *Pro zatverdzhennia proporsii rozpodilu yedynoho vnesku na zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia* [On approval of the proportions for distribution of the unified contribution for compulsory state social insurance] (Resolution No. 675, November 26, 2014). Retrieved July 29, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-2014-%D0%BF#Text>
6. Verkhovna Rada of Ukraine. (2020). *Proekt Zakonu pro finansove zabezpechennia okhorony zdorovia ta zahalnooboviazkove medychne strakhuvannia v Ukraini* [Draft Law on financial provision of health care and compulsory health insurance in Ukraine] (Draft Law No. 3464, May 12, 2020). Retrieved July 29, 2026, from https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68808

7. Verkhovna Rada of Ukraine. (2020). *Poiasniuvalna zapyska do proektu Zakonu pro finansove zabezpechennia okhorony zdorovia ta zahalnooboviazkove medychnе strakhuvannia v Ukraini* [Explanatory note to the Draft Law on financial provision of health care and compulsory health insurance in Ukraine] (Draft Law No. 3464, May 12, 2020). Retrieved July 29, 2026, from https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68808
8. Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). *Pro strakhuvannia* [On insurance] (Law of Ukraine No. 85/96-VR, March 7, 1996). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 18, Art. 78.
9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2021). *Pro strakhuvannia* [On insurance] (Law of Ukraine No. 1909-IX, November 18, 2021). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 12–13, Art. 28. Retrieved July 29, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
10. Yastremska, O. M., & Mazhnyk, L. O. (n.d.). *Publichne administruvannia* [Public administration]. KhNEU im. S. Kuznetsia. Retrieved July 29, 2026, from https://duikt.edu.ua/uploads/l_1444_92306508.pdf
11. Danylenko, A. S., et al. (2020). *Publichne administruvannia* [Public administration]. Tsentr uchbovoi literatury.
12. Malovanyi, M. I., & Bechko, P. K. (2020). *Sotsialne strakhuvannia* [Social insurance]. Tsentr uchbovoi literatury.
13. Bytiak, Yu. P., Matiukhina, N. P., Kovtun, M. S., et al. (2021). *Osnovy publichnoho administruvannia* [Fundamentals of public administration] (N. P. Matiukhina, Ed.). Pravo.

Received (надійшла до редакції): 22.07.2026

Accepted (прийнята до друку): 07.08.2026

Published (опублікована): 15.09.2026